

Володимир МИРОШНИЧЕНКО

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри правознавства,

Бердянський державний педагогічний університет

E-mail: vo_myroshnychenko@bdpu.org.ua

ORCID: 0000-0002-2281-1299

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАХИСТ УКРАЇНИ»

Стаття вивчає правовий аспект професійної підготовки майбутніх викладачів предмету «Захист України», що потрібен для ефективного правового виховання молодого покоління. Ключовими аспектами у цьому процесі є формування практичних навичок, правової культури, соціально-психологічної та методичної готовності педагогів. Наголос зроблено на використанні у педагогічних університетах сучасних технологій та інтерактивних методів для розвитку правового мислення та патріотичних цінностей. Визначено, що сучасні виклики в галузі національної безпеки України вимагають активної участі вчителів у формуванні правосвідомості учнів. Підкреслено, що успішна підготовка викладачів потребує не лише знань у галузі права, але й урахування індивідуальних особливостей та застосування інноваційних педагогічних підходів.

Окреслено структурну модель готовності педагога до здійснення правовиховної діяльності. Моделювання процесу підготовки здобувачів вищої педагогічної освіти до правового виховання спрямоване на визначення ключових напрямів цієї підготовки, забезпечення її системності та цілісності в умовах модернізації та розвитку вищої педагогічної освіти. Застосування визначеної структурної моделі у процесі підготовки студентів до виховної роботи передбачає впровадження інноваційних дидактичних технологій і оновлення змісту педагогічної освіти.

За результатами дослідження зроблено висновок про те, що ефективна підготовка викладачів дисципліни «Захист України» вимагає комплексного підходу, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти та використання сучасних методів навчання. Формування у майбутніх педагогів необхідних знань і навичок у сферах конституційного права, правового виховання та національної безпеки є важливим чинником розвитку громадянської свідомості та утвердження патріотичних цінностей серед молоді.

Здійснене наукове дослідження підкреслює важливість забезпечення викладачів необхідними компетентностями для виховання громадян України, які свідомо дотримуються своїх обов'язків та знають свої права.

Ключові слова: професійна підготовка, викладачі, захист України, правове виховання, правова культура, педагогічні технології.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукових досліджень показав, що робота викладача предмету «Захист України» зі складовою правового виховання мало висвітлена у сучасній педагогічній та правовій літературі. В. Махновець,

С. Позняк, З. Сіверс, В. Духневич, О. Осадько, Г. Кашкар'юв, Н. Череповська та М. Сидоркіна розробляли лише окремі аспекти цієї теми. Дослідження згаданих та інших науковців були присвячені окремим складовим підготовки майбутніх викладачів. Вод-

© Мирошніченко В., 2024

ночас поза увагою наукової спільноти нині залишаються важливі теоретико-прикладні питання професійної підготовки майбутніх викладачів предмету «Захист України».

Таким чином, простір для майбутніх наукових розвідок у цьому напрямі залишається надзвичайно широким.

Виділення невирішених частин проблеми. У вітчизняній педагогічній та юридичній науці не достатньо багато ґрунтовних досліджень щодо компонентів професійної підготовки майбутніх учителів шкільного предмету «Захист України». Зокрема бракує фахових досліджень стосовно професійної правовиховної готовності педагогів саме цієї навчальної дисципліни.

Метою цієї статті є розгляд правового аспекту професійної підготовки викладачів предмету «Захист України», зокрема формування правової культури та вдосконалення методів викладання для досягнення високих педагогічних результатів.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні у світі є тенденція, коли від соціальних інститутів, державних структур, закладів освіти, правозахисних організацій дедалі більше вимагаються активні дії у плані теорії і практики правового виховання, що, своєю чергою, є стимулом до впровадження законності й дотримання прав людини. Однак без сформованої готовності до правового виховання у вчителів цей запит не буде реалізовано. Усі педагоги загальноосвітніх закладів мають успішно здійснювати правове виховання, однак, як показує практика, здебільшого цим займаються на уроках історії, правознавства та предмету з основ національної безпеки і громадянського захисту (в Україні ця остання шкільна програма має назву «Захист України», у США – «Корпус підготовки молодших офіцерів запасу» («The Junior Reserve Officer Training Corps (JROTC)»), у Польщі – «Підрозділи

військової підготовки» («Oddziały Przygotowania Wojskowego»), в Ізраїлі – ГАДНА (аббревіатура «Гдудей Ноар» – «Молодіжні батальйони»).

Навчальний предмет «Захист України» викладається на підставі діючого законодавства України та є обов'язковим для вивчення в закладах системи загальної середньої освіти у 10 і 11 класах та під час навчально-польових занять і навчально-тренувальних занять. У 2024 році Міністерством освіти і науки України розроблено єдину програму для хлопців та дівчат з предмету «Захист України». Зокрема, у програмі для 10 класу передбачено 6 модулів: «Основи національної безпеки й оборони»; «Основи планування та управління»; «Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка»; «Основи дій, комунікації та взаємодій у бою»; «Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація»; «Домедична допомога в умовах бою». В 11 класі здобувачі освіти також вивчатимуть 6 модулів: «Військові технології та їх розвиток»; «Стрілецька підготовка, основи для дій та взаємодії в бою»; «Інформаційна війна»; «Домедична допомога в умовах бою»; «Цивільне населення в кризових умовах»; «Планую майбутнє: моя роль в обороні України».

Метою курсу «Захист України» є формування у молодих громадян свідомого розуміння важливості оборони держави, усвідомлення особистих переваг від цього, а також значення держави як ключового інструменту для досягнення особистого успіху та безпеки. Крім того, курс спрямований на розвиток практичних навичок захисту країни. Мета досягається через комплекс навчально-виховних завдань, які включають ознайомлення учнів з основами нормативно-правової бази захисту України, цивільного захисту населення та особистої безпеки; формування у молоді усвідомлення обо-

в'язку захищати Україну у разі загрози її незалежності та територіальній цілісності.

На посади викладачів предмету «Захист України» призначаються офіцери запасу або у відставці, які мають вищу освіту, спроможні за віком і станом здоров'я якісно проводити заняття, а також випускники педагогічних університетів за спеціальністю «викладач захисту України». Нині військовій дії в Україні суттєво обмежують можливості функціонування науково-освітніх осередків [1]. Однак підготовка вчителів не повинна зупинятися, і багато педагогічних університетів на півдні і сході України продовжують працювати в онлайн-форматі.

Виходячи з мети предмету «Захист України», головною особливістю професійної підготовки майбутніх вчителів є формування у них готовності до специфічного виду діяльності – правового виховання учнів. На нашу думку, структурна модель цієї професійної якості містить у собі три основні компоненти: мотиваційно-практичний, пізнавально-когнітивний та особистісно-рефлексивний.

Мотиваційно-практичний компонент – це внутрішні позитивні настанови майбутнього педагога до навчання та набуття теоретичних та технологічних умінь (до володіння загальними способами виконання дій, оптимізації послідовності вибраних дій). Ми до нього відносимо: правову та моральну свідомість, правову та педагогічну культуру й безпосередню мотивацію до проведення власне правового виховання у закладі освіти.

У цьому компоненті головними елементами є правова свідомість та правова культура. Без наявності високого рівня цих двох якостей у майбутнього вчителя захисту України неможливо говорити про ефективне їх формування в учнів. Педагогам потрібно зосередитись на формуванні в кожно-

го учня позитивно-правових знань і психологічних механізмів поваги до права у структурі їх правосвідомості (для цього їм буде потрібна висока моральна свідомість і педагогічна культура). В Україні необхідно постійно посилювати мотивацію до активного формування правової свідомості та правової культури всіх учасників суспільних відносин, оскільки це є ключовим для реалізації мети побудови громадянського суспільства. Правова культура громадян виступає фундаментом нового суспільства. Громадяни є основним чинником створення та підтримання держави і правопорядку, забезпечуючи функціонування Конституції України та законодавства. Успішне вирішення цих завдань залежить від багатьох факторів, але здебільшого – від рівня організації правової освіти і виховання населення країни [2, с. 10].

Пізнавально-когнітивний компонент включає в себе правові, психолого-педагогічні, методичні та спеціальні знання педагога.

Щодо правових знань, важливо розуміти, що вчителі предмету «Захист України» не є юристами чи викладачами історії та правознавства. Однак, вони повинні мати базові знання про конституційні права і обов'язки громадян України, а також про національне законодавство у сфері безпеки та оборони.

Під час розробки освітньо-професійної програми «Захист України» в педагогічних університетах слід приділяти особливу увагу правовим дисциплінам. Зокрема, навчальний план цієї програми в Бердянському державному педагогічному університеті (тимчасово переміщеному до Запоріжжя) включає курси: «Актуальні проблеми національної безпеки та захисту України», «Методика правовиховної роботи у закладі освіти», «Цивільно-військове співробітництво в Україні», «Кри-

Правові аспекти національної безпеки України

мінальна відповідальність військовослужбовців». Передбачена також виробнича практика на безпеково-правову тематику. Усі ці компоненти разом забезпечують професійну підготовку майбутніх вчителів предмету

«Захист України» до правового виховання учнів. Повний перелік навчальних курсів (компонентів освітньо-професійної програми) наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

№	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційні роботи)	Кількість кредитів ECTS	Форма підсумкового контролю
1.	Філософія освіти	3	Залік
2.	Військова педагогіка та психологія	3	Залік
3.	Історія міжнародних відносин	3	Залік
4.	Актуальні проблеми національної безпеки та захисту України	5	Екзамен
5.	Актуальні аспекти загальновійськової підготовки	3	Екзамен
6.	Актуальні аспекти тактичної медицини	3	Екзамен
7.	Педагогіка профільної та вищої школи	3	Залік
8.	Методика правовиховної роботи у закладі освіти	4	Екзамен
9.	Цивільно-військове співробітництво України	3	Екзамен
10.	Кримінальна відповідальність військовослужбовців	3	Залік
11.	Моделювання процесу навчання дисципліни «Захист України»	6	Екзамен, курсова робота
12.	Методика національно-патріотичного виховання молоді	3	Залік
13.	Виробнича практика (медико-тактична)	6	Залік
14.	Виробнича практика (безпеково-правова)	6	Залік
15.	Виробнича практика в закладі освіти	6	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		60	

Значення педагогічних знань у науковій літературі загалом дослідниками визначається як методологічний фундамент, а також безпосередній інструмент педагогічної діяльності. Для розуміння сутності педагогічного знання важливого значення набувають функції професійного знання – онтологічна, орієнтаційна, оцінна, що становлять, на наш погляд, основу готовності.

Онтологічний аспект професійно-педагогічної готовності є її методо-

логічним фундаментом і визначає, насамперед, багатоплановий теоретичний рівень знань, що забезпечує усвідомлення вчителем сутності педагогічних явищ і фактів на основі засвоєння педагогічних ідей, концепцій, законів, принципів за допомогою оволодіння категоріальним апаратом професійно-педагогічним. Теоретико-методологічні педагогічні знання порівняно з предметними відрізняються більшою узагальненістю і широтою перенесення й водночас виступають

надійним інструментарієм практико-перетворювальної діяльності вчителя.

Орієнтаційний аспект професійно-педагогічної готовності представлений як науковими, так і життєвими конкретними знаннями емпіричного характеру, що здебільшого стають основою для прийняття рішень, побудови системи доцільних дій і операцій. Засвоюючи систему знань, студент розвиває свій понятійно-категоріальний апарат, крізь призму якого сприймаються й інтерпретуються педагогічні ситуації та який стає ефективним засобом педагогічної діяльності на основі дії механізму перетворення теоретичних знань, узагальнених понять та категорій у практичні педагогічні рішення на основі засвоєних принципів, критеріїв, моделей тощо. Широта категоріального ряду, характер та рівень засвоєння понятійного апарату студента належить до важливих складових і показників готовності.

Спеціальні знання (компетентності) вчителя відбивають специфіку конкретної педагогічної діяльності. Спеціальні компетентності вчителя захисту України ми розглядаємо як реалізацію ключових компетентностей у навчально-виховній, правовиховній і управлінській діяльності.

Педагогічні вміння, що забезпечують спеціальні компетентності:

Правові: уміння застосовувати знання з різних галузей права; підбір завдань із різних правових сфер; опанування методикою розв'язання правових завдань; аналіз процесу та результатів вирішення правових завдань; оволодіння методикою навчання учнів вирішувати правові задачі; розробку системи оцінювання процесу та результатів вирішення учнями правових задач; формування правосвідомості; а також розвиток у учнів знань, умінь і навичок правомірної поведінки.

Методичні: оволодіння засобами, шляхами, формами, методами, прийо-

мами педагогічних впливів (як виховання, так і перевиховання) та продуктивне їх використання й диференціація; вміння ефективно застосовувати теоретичні професійні знання у практичній діяльності з вивчених курсів: «Методика правовиховної роботи у закладі освіти», «Методика національно-патріотичного виховання молоді»; вміння володіти педагогічною технікою; навчати учнів працювати з різними джерелами; вміння навчати учнів займатися самоосвітою, складати план такої роботи; аналізувати й оцінювати результати, робити висновки; навчати учнів працювати з різними джерелами інформації; формувати акуратність, організованість, наполегливість, стійкість в отриманні результатів своєї роботи; вміння навчати учнів спілкуватися; здатність самостійно отримувати інформацію, постійно підвищувати власний освітній рівень.

Управлінські: керування різними етапами навчання учнів дисциплін правознавчого циклу; вміння управляти процесом правового виховання; знання змісту процесу управління виховною роботою; координація роботи учасників превентивної діяльності.

Стосуючись переважно діяльній складовій готовності, поведінка педагога детермінується і його особистісними оціночними властивостями, оскільки в кожному акті педагогічної діяльності конкретно виявляються багатство знань, переживань, переконань учителя. Саме тому особистісно-рефлексивний компонент теж дуже важливий у структурній моделі готовності майбутнього вчителя до правового виховання учнів.

Одним із елементів особистісно-рефлексивного компонента нашої моделі є готовність студентів до взаємодії з учнями з девіантною поведінкою та до попередження правопорушень. Соціальна дезорієнтація є дуже серйозним бар'єром на шляху форму-

вання правосвідомості. Щоб його подолати необхідне не лише економічне покращення в країні. Тут потрібна інтенсивна громадська правова освіта [3]. Важливим у цьому контексті є вдосконалення процесу формування ціннісних орієнтацій студентів педагогічних університетів. Це не лише дозволяє запобігти девіаціям у молодіжному середовищі шляхом формування адекватних життєвих позицій, але й забезпечує нову генерацію вчителів, вихователів та шкільних психологів знаннями для роботи з дітьми, схильними до девіацій, та їхніми батьками.

Також зазначимо, що професійна підготовка вчителів предмету «Захист України» має включати в себе активне використання педагогічних технологій, спрямованих на розвиток правового мислення та виховання патріотичних почуттів. Сучасні методи викладання дозволяють створювати ситуації, які активізують інтерес до правових питань та підтримують активну участь студентів у вихованні громадянської свідомості.

Зокрема, М. Сидоркіна, пропонує застосовувати технологію розвитку громадянської компетентності через актуалізацію соціального інтересу. Ця педагогічна методика спрямована на досягнення таких результатів: усвідомлення майбутніми педагогами власних стратегій взаємодії з іншими людьми; вибір конструктивної взаємодії та комунікації; посилення розуміння майбутніми педагогами себе як членів громад і суспільства, а також своєї ролі у їхньому розвитку; зміцнення почуття спільності з іншими членами суспільства; актуалізація відповідальності за добробут громади і суспільства; посилення здатності майбутніх педагогів сприяти розвитку почуття спільності, відповідальності та взаємної поваги [4].

З. Сіверс, В. Духневич, О. Осадько рекомендують використовувати

соціально-психологічні технології сприяння становленню політико-правової свідомості: створення проблемних ситуацій (проблемна лекція як інструмент формування політико-правової компетентності); проєкту (курсове проєктування як спосіб підвищення політико-правової компетентності особистості); дискусійно-ігрову (використання групових дискусій та рольових ігор у процесі формування політико-правової компетентності); технологія «Світове кафе» як інструмент формування спільного проблемного поля та вирішення актуальних завдань; технологія «Відкритий простір» для розв'язання актуальних політико-правових питань; кейс-технологія (кейси у структурі формування політико-правової компетентності); тренінгова (тренінг з формування політико-правової компетентності молоді) [5].

Н. Череповська у навчально-методичному посібнику детально описує інноваційні засоби розвитку патріотизму цифрової доби, що також можна використовувати під час підготовки вчителів навчальної дисципліни «Захист України». У цьому посібнику рефлексивні методи представлено як інструмент розвитку патріотизму молоді та її патріотичної активності в інформаційному інтерактивному просторі. Автор зазначає, що інноваційні засоби, засновані на принципі рефлексії, сприяють розвитку не тільки психічних новоутворень особистості, як-от патріотична та правова самосвідомість, а й розвитку функцій інформаційного патріотизму для здійснення саме конструктивної патріотичної активності в інформаційному інтерактивному середовищі [6].

Інноваційні освітні технології, зокрема, дистанційного навчання, є актуальними та необхідними, вимагають більшої самоорганізації, надають змогу обирати свій ритм навчання, забезпечують здобувачам освіти можли-

вість здійснювати якісну безперервну самостійну роботу, надають можливості для самовираження, формують інформаційну культуру. Така технологія покращує зміст проведення та виконання лабораторних і практичних завдань (що характерно для уроків предмету «Захист України»), систематизує матеріали, дозволяє у будь-який зручний час здобувати знання у професійній сфері, вдосконалювати професійні навички впродовж усього життя. Інноваційні технології сприяють здобувачам освіти в мобілізації сил для зацікавленості під час навчання; професійній орієнтації особистості, формуванню творчого потенціалу; підвищують їх мотивацію до праці; орієнтують на формування власних способів діяльності [7].

Отже, вивчення особливостей професійної підготовки майбутніх учителів предмету «Захист України» до правового виховання розкриває широкий спектр завдань та викликів, які виникають перед вищою освітою в Україні. Саме вчитель, на якого держава покладає виконання соціального запиту щодо правового виховання молодого покоління, має бути взірцем позитивної правової свідомості й поведінки, належним чином реалізуючи правове забезпечення своєї професійної діяльності [8].

Специфіка предмету «Захист України» визначається не лише необхідністю трансферу знань про національну безпеку та оборону, але й акцентом на формування високого рівня правової культури у майбутніх педагогів. Першочергове завдання – це створення системи методів і прийомів, спрямованих на розвиток правового мислення. Важливо враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти та їхні попередні знання в галузі права. Педагогічні технології, що активізують участь студентів, виявляються найефективнішими в цьому контексті.

Проектна технологія, рольові ігри, ділові симуляції та використання кейс-методу сприяють глибокому засвоєнню матеріалу та формуванню навичок вирішення правових завдань. Окрім цього, слід акцентувати увагу на розвиток аналітичного мислення та критичного осмислення правових аспектів захисту України.

Сучасні виклики у сфері національної безпеки вимагають від майбутніх вчителів активної участі у формуванні правосвідомості учнів. Ефективна підготовка вчителів до правових роботи передбачає використання інтерактивних методів, таких як колективні ігри, тренінги та групові проекти. Важливо також враховувати соціокультурні особливості здобувачів освіти та адаптувати методи навчання до їхніх потреб.

Психологічна готовність учителя до викладання предмету «Захист України» визначається його ставленням до важливості теми, емоційною стабільністю та готовністю вирішувати конфліктні ситуації. Розуміння педагогічної психології та використання методів впливу на мотивацію сприяють формуванню позитивного ставлення учнів до цього предмету.

Загальноосвітні й педагогічні практики демонструють, що важливою складовою успішної підготовки вчителя є використання інноваційних методів, таких як віртуальна реальність та онлайн-навчання. Упровадження сучасних технологій у навчальний процес допомагає створити захопливі та ефективні уроки з предмету «Захист України», забезпечуючи високу якість освіти та відповідність вимогам сучасного суспільства.

Висновки та перспективи подальших розробок. У цій статті досліджено правовий аспект підготовки майбутніх викладачів навчальної дисципліни «Захист України». Визначена структурна модель готовності майбут-

нього педагога до правовиховної діяльності. Моделювання власне процесу підготовки здобувачів вищої педагогічної освіти до правового виховання покликане визначити пріоритетні напрямки такої підготовки; забезпечити системність і цілісність підготовки в контексті процесів модернізації та розвитку вищої педагогічної освіти. Використання означеної структурної моделі у процесі підготовки студентів до виховної роботи передбачає застосування інноваційних дидактичних технологій та зміну змісту педагогічної освіти.

На основі здійсненого дослідження ми дійшли висновку, що ефективна професійна підготовка викладачів дисципліни «Захист України» вимагає комплексного підходу, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти та використання сучасних методів викладання. Забезпечення майбутніх викладачів необхідними знаннями та навичками у сфері конституційного права, правового виховання та національної безпеки є важливим аспектом формування громадянської свідомості та поширення патріотичних цінностей серед молодого покоління.

Список використаних джерел:

1. Kozinchuk V., Kuzmenko A., Malona S., Matviienko L., Sonechko O. Competitiveness of Ukrainian higher education in the world aspect against the background of Russian armed aggression. *Revista Eduweb*, 2022. Vol. 16, №2, 166-179. URL: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.12>
2. Шаравара І. Правова свідомість та права культура в Україні: проблеми їх формування. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2015. 3/1(13), 9-12. URL: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/37843
3. Bieliauskaite J., Slapkauskas V. The Content of the Education of Legal Consciousness in a Comprehensive School: Lithuania's Experience. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. 197, 148–155. URL: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.07.071>
4. Соціально-психологічні ресурси розвитку громадянської компетентності майбутніх педагогів : практичний посібник / С. І. Позняк, М. Ю. Сидоркіна, І. В. Остапенко, А. О. Краснякова, О. М. Скнар ; за наук. ред. С. І. Позняк ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 172 с. URL: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/sprrrgkmp-2022.pdf>
5. Сіверс З.Ф. Прикладні аспекти становлення політико-правової свідомості молоді : посібник / З. Ф. Сіверс, В. М. Духневич, О. Ю. Осадько; за заг. ред. З. Ф. Сіверс ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2017. 178 с. URL: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/SiversPosibS2017maket.pdf>
6. Череповська Н. І. Патріотизм молоді інформаційної доби: інноваційні засоби розвитку: навчально-методичний посібник / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2023. 154 с. URL: https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/posib_cherepovska_2023.pdf
7. Knysh, I., Budanova, O., Vakulenko, S., Syrotina, O., Popychenko, S. Innovative educational technologies as a way of higher education enhancement. *Amazonia Investiga*. 2023. 12 (68), 21-32. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.68.08.2>
8. Махновець В. Г. Підготовка майбутнього вчителя до організації правовиховної роботи як наукова проблема. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2022. (207), 235-238. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-207-235-238>

Стаття надійшла до редакції 12.11.2024

V. Myroshnychenko

THE LEGAL ASPECT OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF THE DISCIPLINE “DEFENSE OF UKRAINE”

The article studies the legal aspect of professional training of future teachers of the subject “Defense of Ukraine”, which is necessary for effective legal education of the younger generation. The key aspects in this process are the formation of practical skills, legal culture, and socio-psychological and methodological readiness of teachers. Emphasis is placed on the use of modern technologies and interactive methods in pedagogical universities to develop legal thinking and patriotic values. It is determined that modern challenges in the field of national security of Ukraine require the active participation of teachers in the formation of students' legal awareness. It is emphasized that successful training of teachers requires not only knowledge in the field of law but also taking into account individual characteristics and the use of innovative pedagogical approaches.

A structural model of a teacher's readiness to carry out legal educational activities is outlined. Modeling the process of training applicants for higher pedagogical education for legal education aims to identify key areas of this training, ensuring its systematicity and integrity in the conditions of modernization and development of higher pedagogical education. The application of a certain structural model in the process of preparing students for educational work involves the introduction of innovative didactic technologies and the updating of the content of pedagogical education.

Based on the results of the study, it was concluded that effective training of teachers of the discipline “Defense of Ukraine” requires a comprehensive approach, taking into account the individual characteristics of students and the use of modern teaching methods. The formation of future teachers with the necessary knowledge and skills in the areas of constitutional law, legal education, and national security is an important factor in the development of civic consciousness and the establishment of patriotic values among young people.

The scientific research that was conducted emphasizes the importance of providing teachers with the necessary competencies to educate citizens of Ukraine who consciously comply with their duties and know their rights.

Keywords: *professional training, teachers, defense of Ukraine, legal education, legal culture, pedagogical technologies.*